

Registratie patiëntgegevens in de orthoptische praktijk

4^e druk

Ontwikkeld door de werkgroep 'kwaliteit' van de NVvO
Herzien door de commissie 'protocollen en richtlijnen' van de NVvO

oktober 1996
november 2021

www.orthoptie.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

VOORWOORD 5

PRINCIPE INDELING VAN DE TESTEN	7
1. ALGEMENE INDRIJK.....	8
2. OBSERVATIE MET BEHULP VAN CORNEALICHTREFLEX	9
3. METEN VAN PUPILAFSTAND	10
4. LIDSPLEET	10
5. LEVATORFUNCTIE	10
6. BRÜCKNER	10
7. PUPILREACTIES	11
8. CORNEASENSIBILITEIT	12
9. 15^ PRISMATEST	12
10. 4^ PRISMATEST	12
11. GLAZEN VAN BAGOLINI.....	13
12. PRISMAFUSIE/ SUPPRESSIE/ SUPERIMPOSITIE	14
12.1 PRISMAFUSIE	14
12.2 PRISMASUPPRESSIE	14
12.3 SUPERIMPOSITIE.....	14
13. RED FILTER BAR	15
14. FOUR DOT TEST (WORTH'S LIGHTS).....	15
15. FIXATIE DISPARATIE CURVE.....	16
16. TNO STEREOTEST	17
17. LANG STEREOTEST.....	17
18. TITMUS STEREOTEST	18
19. COVERTEST.....	19
20. SCHATTEN VAN SCHEELZIENSHOEK MET BEHULP VAN METHODE VAN HIRSCHBERG	20
21. PRISMA LICHTREFLEX/ PRISMA COVERTEST/ SIMULTAAN PRISMA COVERTEST	20
21.1 PRISMA LICHTREFLEX.....	20
21.2 PRISMA COVERTEST	21
21.3 SIMULTAAN PRISMA COVERTEST	21
22. DIAGNOSTISCHE OCCLUSIE	22
23. PRISMA-ADAPTATIETEST	22

24. MADDOXKRUIS.....	23
24.1 MADDOXKRUIS MET BEHULP VAN LICHTREFLEX.....	23
24.2 MADDOXKRUIS MET BEHULP VAN DE COVERTEST	23
25. MADDOXGLAS	24
26. MADDOXWING.....	24
27. MADDOX DOUBLE ROD.....	24
28. ONDERZOEK NAAR DE OOGBEWEGINGEN.....	25
28.1 AMSTERDAMS SCHEMA	25
28.2 LEIDSE SCHEMA.....	26
28.3 ROTTERDAMS SCHEMA	27
28.4 DOLL`S HEAD TEST	28
28.5 SPINNING BABY TEST.....	28
29. DIPLOPIETEST MET BEHULP VAN MADDOXGLAS	29
30. HESS-SCHERM.....	30
31. HARMSWAND.....	31
32. BELL'S FENOMEEN	32
33. VELD VAN BINOCULAIR ENKELZIEN	32
34. HERTEL	33
35. NYSTAGMUS.....	33
36. DUCTIES IN SYNOPTOFOOR/ DUCTIES MET MOTILITEITSMETER.....	34
37. SYNOPTOFOOR	34
37.1 OBJECTIEVE HOEKMETING MET BEHULP VAN LICHTREFLEX.....	34
37.2 OBJECTIEVE HOEKMETING MET BEHULP VAN COVERTEST	35
37.3 SUBJECTIEVE HOEKMETING IN SYNOPTOFOOR	35
37.4 FUSIE IN DE SYNOPTOFOOR.....	36
37.5 SUPPRESSIE IN DE SYNOPTOFOOR	36
37.6 STEREOSCOPISCH ZIEN IN DE SYNOPTOFOOR	36
37.7 CYCLO IN SYNOPTOFOOR.....	37
37.8 NABEELDEN IN SYNOPTOFOOR	37
37.9 SYNOPTOFOOR TOTAAL.....	38
38. SCHATTEN VAN DE CONVERGENTIE	39
38.1 VOLGCONVERGENTIE	39
38.2 SPRINGCONVERGENTIE	39
38.3 STIPPELLAT	39
39. STEREOGRAMMEN.....	40
40. R.A.F. BINOCULAR GAUGE	40
40.1 R.A.F. ACCOMMODATIE	40
40.2 R.A.F. CONVERGENTIE	40
41. AC/A RELATIE HETEROFORIE- EN GRADIËNT METHODE.....	41
42. FLIPPERS	42

43. DREIGKNIP REFLEX.....	43
44. VISUEEL GESTUURD GRIJPVERMOGEN	43
45. FIXATIEBEOORDELING MET BEHULP VAN EEN OBJECT.....	43
46. DETECTIE KLEINE OBJECTEN	43
47. OPTOKINETISCHE NYSTAGMUS MET CONTRASTKAART/ ROTATING DRUM.....	44
48. CATFORD DRUM	44
49. STYCAR GRADED BALLS	44
50. STYCAR-MINIATUURTJES.....	45
51. TELLER ACUITY CARDS	45
52. CARDIFF	46
53. SCREENTEST	46
54. COGNITIEVE VISUSTESTEN	46
55. CONTRASTGEVOELIGHEIDSTESTEN	47
56. KLEURZIENTESTEN	48
56.1 ISHIHARA	48
56.2 15 HUE-TEST	48
56.3 100 HUE-TEST	48
56.4 HRR KLEURENTEST	49
56.5 COLORVISION TESTING MADE EASY	49
57. SUBJECTIEVE REFRACTIE	50
58. SKIASCOPIE.....	50
58.1 STATISCHE SKIASCOPIE	50
58.2 DYNAMISCHE SKIASCOPIE	50
59. AUTOMATISCHE REFRACTOMETER	51
60. VISUSCOPIE.....	51
61. DONDERS GEZICHTSVELD.....	52

BIJLAGE

BIJLAGE I: FD-CURVE	53
BIJLAGE II: Interpretatie contrastgevoeligheid	54
BIJLAGE III: Kleurzien 15 Hue.....	56
BIJLAGE IV: Kleurzien 100 Hue	57
BIJLAGE V: Kleurzien ColorVision Testing made easy.....	58
BIJLAGE VI: Visuscopie/ Fundoscopie	59

AFKORTINGENLIJST 60

VOORWOORD

Dit rapport 'Registratie patiëntgegevens in de orthoptische praktijk, 4e druk' is de herziene versie van de derde druk van het gelijknamige rapport. Het is een richtlijn voor de wijze van noteren van patiëntgegevens in de orthoptische praktijk.

Met het registreren van patiëntgegevens wordt veelal bedoeld het vastleggen van administratieve gegevens over de patiënt (adres, geboortedatum, geslacht, beroep), gegevens over de aandoening van de patiënt (onder andere klachten, medische voorgeschiedenis) en gegevens over het onderzoek en de behandeling van de patiënt (onder andere uitgevoerde testen en resultaten, behandeldoel, prognose, behandelmethode, behandelresultaat).

In het rapport 'Registratie patiëntgegevens in de orthoptische praktijk' is beschreven op welke wijze de uitvoering van de testen en de resultaten van de door de orthoptist uitgevoerde testen uniform vastgelegd/genoteerd kunnen worden.

Het document 'Handleiding praktische vaardigheden voor de orthoptist', uitgave september 1992 van de opleiding voor Orthoptie (Hogeschool van Utrecht) vormde de basis van het eerste concept-rapport dat in 1996 is uitgebracht.

Het Nederlands Paramedisch Instituut te Amersfoort heeft destijds begeleiding gegeven bij het opstellen van de richtlijn voor de notaties.

De aanleiding om te komen tot een vierde druk was een verzoek van de Hogeschool Utrecht. Er zijn veranderingen in het werkveld, er zijn weer nieuwe testen ontwikkeld; andere testen zijn overbodig geworden. Een andere belangrijke reden voor herziening is het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD). De notaties van de derde druk bevatten nog veel tekens die zeer lastig in een EPD weer te geven zijn. Nog een reden voor herziening is de toenemende samenwerking met de optometrie. Getracht is de notaties (en afkortingen) van testen die beide beroepsgroepen gebruiken, zoveel mogelijk te uniformiseren. Het verzoek was om meer voorbeelden in de richtlijn op te nemen, dus er zijn voorbeelden toegevoegd.

Deze vierde druk is tot stand gekomen met behulp van input van de Hogeschool Utrecht, studenten en docenten en de werkgroep 'notatie handleiding' van de commissie Protocollen en Richtlijnen van de NVvO.

Werkgroep Kwaliteit van de NVvO, 1e druk 1996:

Mw. R. Boonaerts - Tjisse Claase

Mw. M. Leefkens - v.d. Broek

Mw. A. Morshuis - Kottink

Mw. I v.d. Sande

Mw. Chr. de Weger - Zijlstra

Mw. E. v. Zanten - v.d. Harst

Werkgroep herziene versie, 2e druk 2005:

Centraal-vakdocenten opleiding Orthoptie:

Mw. M. Gutter

Mw. H.M. Jellema

Mw. J. v. Petegem - Hellemans

Mw. I. v. Wijnen - Segeren

Werkgroep herziene versie, 3e druk 2012:

Mw. T. Blom

Mw. E. Hageman - Deelstra

Mw. G. Holtslag

Mw. M. Nordmann

Mw. I. Velleman - v. Woensel

Werkgroep herziene versie, 4e druk 2021:

Centraal-vakdocenten opleiding Orthoptie:

Mw. M. Gutter

Mw. R. Kersbergen-Bregman

Werkgroep herziene versie, 4e druk 2021:

Commissie Richtlijnen en Protocollen NVvO

Mw. S. van Braak

Mw. D. Elzinga - Lindeboom

Mw. M. Muijskens

PRINCIPE INDELING VAN DE TESTEN

NAAM VAN DE TEST

Notatie:

[naam van de test, indien mogelijk afgekort]

Voorbeeld:

[voorbeeld van de test]

Opmerking:

[eventuele opmerkingen bij de test]

Voor alle testen geldt:

Indien de test met correctie/ met fresnel/ met eigen (^) correctie of met torticollis wordt uitgevoerd, dient dit bij de test vermeld te worden. (Alleen zc noteren als iemand bril heeft en er zonder bril gemeten wordt.)

Voorbeeld:

CT 30cm me[^]c sp esof gh vlh

PCT 6m mttc mec sp LH vlh

Het kan voorkomen dat voor een bepaalde uitkomst/test meerdere notaties mogelijk zijn, voorbeeld:

esof/ EF/ esoforie of LH/ linkshyperf/ linkshyperforie

Indien er bijzonderheden zijn tijdens het uitvoeren van de test kan dit bij het betreffende onderzoek vermeld worden. Voorbeelden hiervan zijn: weinig concentratie, onbetrouwbaar, betrouwbaar etcetera.

Voorbeeld:

Lang l mec: 600" betrouwbaarheid?

Indien er een mate van scheelzienshoek moet worden aangegeven dan is de indeling als volgt:

Spoor/ sp: < of gelijk aan 3 grd

Klein/ kl: > 3 grd en < of gelijk aan 7 grd

Matig/ mat: > 7 grd en < of gelijk aan 15 grd

Groot/ gr: > 15 grd en < of gelijk aan 30 grd

Zeer groot/ zgr: > 30 grd

1. ALGEMENE INDRUK

Notatie:

AI

Noteer alle factoren die opvallen betreffende:

Torticollis

Asymmetrie van het hoofd of gelaat

Asymmetrie van de plaats van de orbitae in het gelaat

Grote of kleine PD

Epicanthus/ brede neusrug/ telecanthus

Mongoloïde of anti mongoloïde lidspleten

Oogleden

Verschil in lidspleetgrootte

Exophthalmus of enophthalmus

Nystagmus

Pupilafwijkingen

Littekens

Ptosis

Voorbeeld:

AI: gb

AI: ttc kl kanteling nli sch en sp draai nre

AI: grote PD, pendulaire nystagmus

AI: anisocorie, pupil R>L

2. OBSERVATIE MET BEHULP VAN CORNEALICHTREFLEX

Notatie:

LR

Noteer alle factoren die opvallen betreffende:

Plaats van de reflexbeeldjes (in geval van Hirschberg, aantal graden noteren)

Positieve/negatieve hoek kappa

Nystagmus

Pupilafwijkingen (bijvoorbeeld coloboom OD/ anisocorie)

Mogelijkheid tot fixeren

Standsvieranderingen

Oogstand

Unilateraal of alternerend strabismus

Helderheid van de corneae

Littekens

Irisafwijkingen

Voorbeeld:

LR: recht

LR: sp pos hoek kappa

LR: 10 grd eso OD en R/L 6 grd (voor schatten aantal graden: zie Hirschberg)

LR: esotr OD

3. METEN VAN PUPILAFSTAND

Notatie:

PD

Voorbeeld:

PD: 60 mm

4. LIDSPLEET

Notatie:

Lidspleet/ lidspl

Voorbeeld:

Lidspl OD: 6 mm

Lidspl OS: 7 mm

5. LEVATORFUNCTIE

Notatie:

Levatorfunctie

Voorbeeld:

Levatorfunctie OD: 14 mm

Levatorfunctie OS: 13 mm

6. BRÜCKNER

Notatie:

Brückner

Letten op:

Heldere media

Troebelingen

Symmetrische/asymmetrische reflex

Anisometropie

Lichte/ matige hypermetropie/ myopie

Welk oog is op welke afstand lichter/donkerder

Astigmatisme

Voorbeeld:

Brückner 30 cm: heldere media

Brückner 1 m: symmetrische reflex

Brückner 1 m: hypermetropie ODS

Brückner 4 m: anisometropie

Brückner 30 cm: geen heldere media OD

Brückner 1 m: symmetrische reflex/asym reflex, sp/kl/mat/forse myopie/hypermetropie OD/OS /ODS

Brückner 4 m: symmetrische reflex/ OD of OS donkerder

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m en op 4 m.

Op 1 m is meest hypermetrope oog lichter.

Op 4 m is meest ametrope oog donkerder.

Op 1 m is oog met microtropie lichter.

Op 4 m is een microtropie niet te zien.

7. PUPILREACTIES

Notatie:

Pupilreacties

G.a./ normaal/ isocorie

Traag OD/OS

Direct/ indirect

Midwijde stijve pupil

RAPD (Relatief afferent pupil defect)

Geen pupilreactie(s)

Pinpoint pupil

Voorbeeld:

Pupilreacties ODS: g.a.

Pupilreactie OD: 4 mm afferent defect

Pupilreactie OS: 4 mm g.a.

Pupilreacties: Geen RAPD

Pupilreacties: RAPD OD

8. CORNEASENSIBILITEIT

Notatie:

Corneasensibiliteit

Voorbeeld:

Corneasensibiliteit: nl/ aanw

Corneasensibiliteit OD: afw/ OS: aanw

Corneasensibiliteit OD: aanw/ OS: aanw

Corneasensibiliteit OD: verminderd

9. 15^ PRISMATEST

Notatie:

PT en OPT

Voorbeeld:

PT mec: ++

PT: +-

PT: - diss naar exo OD

OPT: – geen dom

OPT: – dom OD

OPT mec: – dom OS

OPT: ++

10. 4^ PRISMATEST

Notatie:

4^ PT

Voorbeeld:

4^ PT: suppr (oog benoemen)

4^ PT: fusie

4^ OPT: suppr OD

4^ OPT: fusie

11. GLAZEN VAN BAGOLINI

Notatie:

Gl.v.Bag/ Bag

Voorbeeld:

Bag 30 cm mec: fusie mib/ gib

Bag 30 cm suppr: OD/ OS of alt

Bag 30 cm mec: hom/ het dbb en L/R of R/L

Bag 5 m: fusie met fov suppr scotoom OD

Bag 6 m mec: fusie mib

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

12. PRISMAFUSIE/ SUPPRESSIE/ SUPERIMPOSITIE

12.1 PRISMAFUSIE

Notatie:

Prismafusie/ $\wedge$ fusie

Voorbeeld:

Prismafusie 30 cm mec: hor (1) $6^\wedge$ BN tot $40^\wedge$ BT (2) herstel $35^\wedge$ BT

Prismafusie 2,5 m mec: vert (2) Bben $4^\wedge$ tot Bbov $6^\wedge$ (2) voor OD

Prismafusie 30 cm zc: hor (2) $14^\wedge$ BT tot $25^\wedge$ BT (2) op SI

Prismafusie vert 30 cm me $\wedge$ c: (2) Bbov $2^\wedge$ tot Bbov $8^\wedge$ (2) voor OD op SI

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

12.2 PRISMASUPPRESSIE

Notatie:

Prismasuppr

Voorbeeld:

Prismasuppr 30 cm zc: hor hom dbb $4^\wedge$ BN tot $15^\wedge$ BT het dbb

Prismasuppr 2,5 m mttc: hor $20^\wedge$ BN tot $4^\wedge$ BT

Prismasuppr 30 cm mec: vert Bbov $3^\wedge$ tot Bben $3^\wedge$ voor OS

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

12.3 SUPERIMPOSITIE

Notatie:

SI

Voorbeeld:

SI 30 cm: op $16^\wedge$ BT en Bbov $4^\wedge$ voor OD mib

SI 6 m: op $14^\wedge$ BT en Bbov $6^\wedge$ voor OD gib

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

Gib en mib gebruiken voor het aangeven van NRC of ARC.

13. RED FILTER BAR

Notatie:

Red filter bar

Voorbeeld:

Red filter bar: suppr tot 15 herstel bij 12

14. FOUR DOT TEST (WORTH'S LIGHTS)

Notatie:

FDT

Voorbeeld:

FDT 50 cm perif, hand: 3 li suppr OD

FDT 4 m mec: foveol, hand: 4 li dom OD

FDT 6 m: fov, wand: 5 li hom dbb

FDT 6 m: fov, wand: 5 li het dbb, L/R

Opmerking:

Uitvoerbaar op verschillende afstanden, afhankelijk welke test gebruikt wordt.

Berekening FDT: inverse tangens = A/B (A = grootte testfiguur en B = afstand patiënt en testfiguur).

Gegeven groottes: foveola = 1.2 grd, fovea = 5 grd en macula = 18.4 grd.

15. FIXATIE DISPARATIE CURVE

Notatie:

FD-curve (zie bijlage 1)

Voorbeeld:

FD-onderzoek:

Nulpositie: geen disparatie

Normale fixatie disparatie

Normale motorische fusie

FD-onderzoek:

Nulpositie: geringe paradoxale esodisparatie i.c.m.

Obligat microanomalie

Normale motorische fusie

FD-onderzoek:

Nulpositie: homonieme diplopie i.c.m.

Obligat microanomalie met aanwezige esodisparatie

Verminderde motorische fusie

FD-onderzoek:

Nulpositie: geringe esodisparatie i.c.m.

Facultatieve microanomalie met aanwezige esodisparatie

Verminderde motorische fusie

Opmerking:

De drie componenten van de FD-curve:

Nulpositie: geen disparatie/ esodisparatie/ exodisparatie/ diplopie/ suppressie.

Fixatie disparatie (y-as): Fixatie disparatie amplitude, esodisparatie bij gedwongen divergentie en exodisparatie bij gedwongen convergentie.

Motorische fusie (x-as): divergentie (fusioneel) en convergentie (willekeurig/ fusioneel).

Opmerking:

Bij de nulpositie de mate van disparatie aangeven: gering/ matig/ groot.

De fixatie disparatie is normaal of verminderd. In geval van microanomalie is er sprake van een facultatieve microanomalie met aanwezige eso- of exodisparatie, een obligat microanomalie of een obligat microanomalie met aanwezige eso- of exodisparatie.

Noteren als er sprake is van een paradoxale eso- of exodisparatie.

De motorische fusie is normaal of verminderd.

16. TNO STEREOTEST

Notatie:

TNO

Voorbeeld:

TNO mec: 480"

TNO: neg

TNO: neg dom OD

17. LANG STEREOTEST

Notatie:

Lang I of Lang II

Voorbeeld:

Lang II: 200"

Lang I mec: kijkt alleen naar auto

Lang II: neg

Lang II: neg, ook ster niet gezien

18. TITMUS STEREOTEST

Notatie:

Vlieg

Voorbeeld:

Vlieg mec: pos

Vlieg mec: neg, suppr OD

Notatie:

Dieren

Voorbeeld:

Dieren: 100"

Dieren: 400"

Dieren: neg

Notatie:

Cirkels

Voorbeeld:

Cirkels: 40"

Cirkels: 200"

Cirkels: neg

Voorbeeld totaal:

Vlieg: pos, cirkels: 60"

Vlieg: pos, dieren: 100", cirkels: 80"

19. COVERTEST

Notatie:

CT

Voorbeeld:

CT 30 cm mec: kl esotr + mat hypertr OD (hfn)

CT 5 m mcl: sp exotr + kl hypertr OS (hfe) + LN + DVD (R/L = L/R)

CT 6 m: sp esotr OD gh (hfn) + kl esof gh (vlh)

CT 30 cm me[^]c: sp linkshyperf (herstel via dbb)

CT 30 cm zc: sp esotr OD + DVD (R/L > L/R)

CT 30 cm mec: Rfix kl esotr + mat hypertr OS (hfg) en Lfix kl esotr + kl hypotr OD (hfg)

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m, 6 m en > 10 m (oneindig)

Let op:

Bij manifeste hoek noteren: houdt fix even, houdt fix goed, houdt fix niet, stelt slecht in, stelt niet volledig in, stelt niet in of stelt excentrisch in.

Bij latente hoek noteren: vlot herstel, matig herstel, traag herstel, geen herstel, herstel via dubbelbeelden of herstel via knippen.

Indien nystagmus noteren nystagmus: LN/ MLN

Indien DVD noteren R/L > L/R, L/R > R/L of R/L = L/R.

Indien van toepassing DHD noteren.

Indien verschil in hoekgrootte Rfix en Lfix apart noteren.

Overig indien van toepassing: weert cover af voor (OD, OS, ODS), wisselende hoek, incycloforie/-tropie, excycloforie/-tropie noteren.

20. SCHATTEN VAN SCHEELZIENSHOEK MET BEHULP VAN METHODE VAN HIRSCHBERG

Notatie:

Hirschberg

Voorbeeld:

Hirschberg 1 m mec: 35 grd esotr OD gh

Hirschberg 30 cm: 10 grd exotr OS + linkshypertr 5 grd

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

15 grd= op de pupilrand

20 grd= halverwege pupilrand en limbus

30 grd= op de limbus

45 grd = voorbij de limbus

21. PRISMA LICHTREFLEX/ PRISMA COVERTEST/ SIMULTAAN PRISMA COVERTEST

21.1 PRISMA LICHTREFLEX

Notatie:

PLR

Voorbeeld:

PLR 30 cm mec Rfix: 16[^] ET + R/L 4[^]

PLR 2,5 m mec Lfix: 6[^] XT + LHT 10[^]

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m of 2,5 m.

21.2 PRISMA COVERTEST

Notatie:

PCT

Voorbeeld:

Bij meten van maximale hoek manifest strabismus (zonder onderscheid manifest/ latente deviatie):

PCT 30 cm: Rfix: $16^\wedge$ ET + R/L $5^\wedge$

PCT 30 cm: Lfix: $25^\wedge$ ET gh

PCT 5 m mec Rfix: $14^\wedge$ XT + RHT $2^\wedge$

PCT 5 m mec Lfix: $16^\wedge$ XT+ LHT $5^\wedge$

Bij meten van maximale hoek manifest strabismus (met onderscheid manifest/ latente deviatie):

PCT 6 m Rfix: $16^\wedge$ ET met EF tot $25^\wedge$ gh

PCT 6 m Lfix: $25^\wedge$ ET gh

Bij meten van manifest strabismus:

PCT 30 cm Rfix=Lfix: $25^\wedge$ XT gh

Bij meten van de maximale afwijking latent strabismus:

PCT 30 cm: $10^\wedge$ EF + LH $4^\wedge$

PCT 6 m: $14^\wedge$ XF gh

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m, 6 m of oneindig.

21.3 SIMULTAAN PRISMA COVERTEST

Notatie:

SPCT

Voorbeeld:

SPCT 6 m Lfix: $6^\wedge$ ET gh

SPCT 30 cm mec mttc Rfix: $4^\wedge$ XT gh

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5 m en 6 m.

22. DIAGNOSTISCHE OCCLUSIE

Notatie:

Diagnostische occlusie (DO)

Voorbeeld:

DO: 8 uur OD

23. PRISMA-ADAPTATIE TEST

Notatie:

PAT

Voorbeeld:

PCT 30 cm: 10[^] X(T) gh en 6 m: 18[^] X(T) gh

Na adaptatie :

18[^] BN enkel nabij en veraf het dubbel vanaf 22[^] BN

Dus de operatie op max 18[^] BN

PCT 30 cm: 20[^] ET en LH 4[^] en 6 m: 20[^] ET en LH 2[^]

Na adaptatie :

16[^]BT enkel nabij en veraf hom dubbel vanaf 16[^]BT

FDT 5 li foveolair

Dus de operatie op max 16[^] BT

PCT 30 cm : 25[^] XT gh en 6 m : 35[^] XT gh

Na adaptatie :

40[^] BN het dbb met gl van Bag nabij en veraf het dbb met gl van Bag vanaf 35[^] BN

Dus de operatie op max 35[^] BN

Opmerking:

De hoek wordt gemeten met PCT (30 cm en 6 m) met optimale correctie. De kleinste hoek wordt steeds gebruikt als maat voor het prisma.

Per 15 minuten opnieuw meten met de PCT i.c.m. de FDT of glazen van Bagolini.

Aangeven voor welk oog het prisma gehouden wordt.

In de voorbeelden worden alleen de beginsituatie en de eindsituatie beschreven, met de conclusie hoeveel graden er gecorrigeerd kan worden met een operatie.

(Voor uitleg FDT en Bagolini zie notatie FDT en Bagolini.)

24. MADDOXKRUIS

24.1 MADDOXKRUIS MET BEHULP VAN LICHTREFLEX

Notatie:

Maddox LR

Voorbeeld:

Maddox LR 2,5 m zc Rfix: 14 grd ET gh

Maddox LR 30 cm mec Rfix: 10 grd XT + R/L 6 grd

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m en 2,5 m.

24.2 MADDOXKRUIS MET BEHULP VAN DE COVERTEST

Notatie:

Maddox CT

Voorbeeld:

Bij meten van maximale hoek manifest strabismus (zonder onderscheid manifest/latente deviatie):

Maddox CT 2,5 m Rfix: 16 grd ET+ RHT 5 grd en Lfix: 25 grd ET gh

Bij meten van maximale hoek manifest strabismus (met onderscheid manifest/latente deviatie):

Maddox CT 2,5 m Rfix: 16 grd ET met EF tot 25 grd gh en Lfix 25 grd ET gh

Bij meten van manifest strabismus:

Maddox CT 2,5 m mec Rfix: 14 grd ET + RHT 2 grd en Lfix: 6 grd XT + LHT 5 grd

Bij meten van maximale afwijking latent strabismus:

Maddox CT 2,5 m Rfix: 12 grd EF gh en Lfix: 16 grd EF + RHF 4 grd

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m of 2,5 m.

25. MADDOXGLAS

Notatie:

Maddoxgl

Voorbeeld:

Maddoxgl 30 cm R=L fix: 0 gh

Madgl 30 cm Lfix: R/L 4[^]

Madgl 2,5 m Rfix: 4 grd hom dbb gh en Lfix 5 grd het dbb + R/L 4 grd

Maddoxgl 2,5 m Rfix: 4[^] eso en Bben 5[^] voor OS

Madgl 6 m Lfix: 14[^] BT gh

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 1 m, 2,5 m, 5m of 6 m.

Bij het Maddoxkruis kan de gradenschaal of de prismaat gebruikt worden.

Het oog waar het Maddoxglas voor gehouden wordt is het fixerende oog.

26. MADDOWING

Notatie:

Maddoxwing

Voorbeeld:

Maddoxwing mec: ortho, geen cyclo

Maddoxwing zc: 4[^] exo, RH 2[^], excyclo 4 grd

Maddoxwing zc: 6[^] exo gh, geen cycl

27. MADDOW DOUBLE ROD

Notatie:

MDR

Voorbeeld:

MDR 30 cm PS: geen cyclo

MDR 6 m PS: 4 grd incyclo

MDR 30 cm: nbov 6 grd excyclo, nben 3 grd excyclo

Opmerking:

Uitvoerbaar op 30 cm, 2,5 m, 5 m en 6 m.

Bij uitzonderingsgevallen het oog vermelden, bijvoorbeeld in geval van skew deviation. Voor een betrouwbare meting bij torsionele afwijkingen dient het Maddoxglaasje in het pasmontuur geplaatst te worden. Indien er een omslag van de dubbelbeelden wordt gezien, dan dient dit genoteerd te worden.

28. ONDERZOEK NAAR DE OOGBEWEGINGEN

28.1 AMSTERDAMS SCHEMA

Notatie:

Oogbew/ mot

Voorbeeld:

PS: L/R

Nre: kl toename L/R

Nli: gb

Nbov: sp toename L/R, kl afname eso

Nben: kl toename L/R, kl toename eso

Nrsch: gb

Nlsch: kl toename L/R

Nrbov: kl toename L/R

Nlbov: gb

Nrben: mat toename L/R

Nlben: gb

Opmerking:

Sp/ kl/ mat/ gr en toe- en/of afname noteren ten opzichte van primaire stand.

Bij depressie en/of elevatiebeperking aangeven maximaal in abductie of adductie.

Veranderingen van nystagmus/ lidspleet/ lidlag/ ptosis/ pupil/ retractie/ protrusie etc. Noteren.

28.2 LEIDSE SCHEMA

Notatie:

Oogbew/ mot

Voorbeeld:

(Indien schema gedigitaliseerd is)

Voorbeeld:

Indien schema niet gedigitaliseerd is, naast elkaar of onder elkaar noteren.

Blok 1:

m. obl. Inf. OD: 2+
 m. obl. Inf. OS: gb
 m. obl. Sup. OD: -
 m. obl. sup. OS: gb

Blok 2:

nli: exo en R/L
 nbov: R/L

Blok 3:

kant nre: R/L

Blok 4:

sp V eso

Adductiebeperking OD -2

Opmerking:

In blok 1 de over- en onderacties (1,2,3,4 +/-) van mm. obliqui noteren (let op: niet ten opzichte van de primaire stand). In blok 2 de toename/omslag in vergelijking met de PS noteren (met uitzondering van het patroon).

Onder het schema overige bevindingen zoals ductiebeperkingen, nystagmus, lidspleet, lidlag, ptosis, pupil, retractie, protrusie etc. vermelden.

Bij A, V, X patronen ook de mate noteren.

Bielschowsky uitvoerbaar op 30 cm, 2,5 m, 5 m en 6 m.

In geval van een oogbewegingsbeperking, deze noteren en aangeven op een schaal van –1 tot –4, waarbij –4 aangeeft dat de oogbeweging van een bepaalde oogspier niet over de middellijn komt (Ansons en Davis 2014).

28.3 ROTTERDAMS SCHEMA

Notatie:

Oogbew/ mot

Voorbeeld:

Nre		Nli	
gb	4° eso sp > R/L	+	Bielsch: pos, lisch R/L
sp < R/L	7° eso kl R/L	kl > R/L	
gb	15° eso kl > R/L	2 –	

Opmerking:

In primaire stand de deviatie noteren, in de andere velden de toe- of afname hiervan noteren.

Naar boven en beneden de horizontale deviatie in graden noteren.

Hoeken mogen ook in dioptrieën genoteerd worden.

Bij adductie-, abductie-, elevatie- en/of depressie beperkingen de mate noteren (sp, kl, mat, gr).

Bij depressie- en/of elevatie-beperking noteren waar maximaal (in adductie of abductie).

28.4 DOLL`S HEAD TEST

Notatie:

Doll's head

Voorbeeld:

Doll's head: abd ODS volledig

Doll's head: abd OD beperkt

Doll's head: reflex normaal

Doll's head: reflex afwezig

28.5 SPINNING BABY TEST

Notatie:

Spinning baby

Voorbeeld:

Spinning baby: VOR intact

Spinning baby: VOR afwijkend

Opmerking:

Een intacte VOR geeft maximaal nog 2 à 3 nystagmus-slagen in tegengestelde richting nadat het draaien gestopt is.

29. DIPLOPIETEST MET BEHULP VAN MADDOXGLAS

Notatie:

Dipl test

Voorbeeld:

Dipl test PS: ortho

Dipl test hor PS: hom dbb, max nre bov

Dipl test vert PS: R/L, max nbov en omslag nli ben L/R

Dipl test vert PS: R/L, max nli bov. Nre: L/R, max nre ben

Opmerking:

Uitvoerbaar in 9 blikrichtingen.

Let erop dat bij de horizontale dubbelbeelden in de blikrichting naar boven en naar beneden het patroon beoordeeld wordt. In de blik naar rechts en naar links beoordeel je eventuele beperkingen van de horizontale oogspieren.

30. HESS-SCHERM

Notatie:

Hess

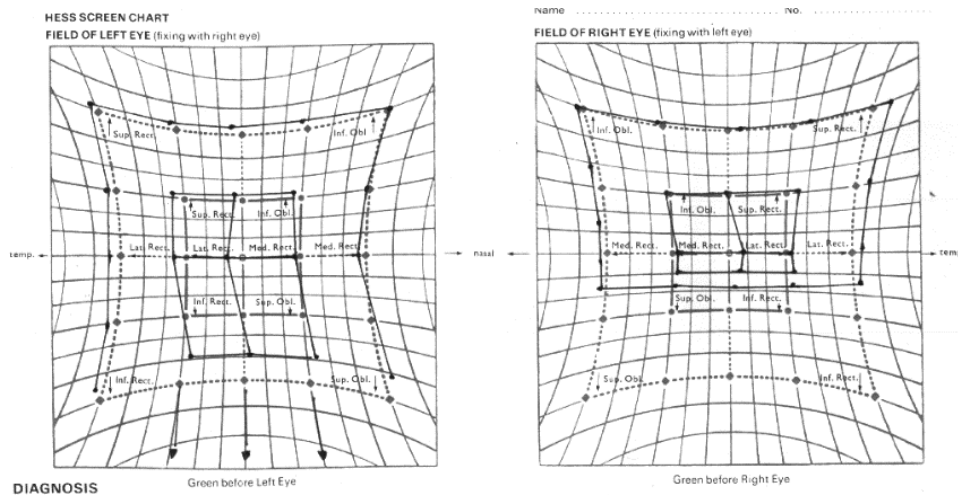
Voorbeeld:

Hess: neurogeen beeld.

PS: eso gh, V patroon, overactie m. rect. med. OD en onderactie m. rect. lat. OS.

Hess: mechanisch beeld

PS: exo gh, beperking in de richting van m. rect. Inf. OD en m. obl. sup. OD en overactie m. rect. inf. OS en m. obl. sup. OS (zie onderstaand schema).

Opmerkingen:

Bij het Hess noteren of er sprake is van een mechanisch of van een neurogeen beeld.

Zo nodig de incyclo of excyclo noteren.

31. HARMSWAND

Notatie:

Harmswand

Voorbeeld:

R fix

1° het L/R 2° 2° excycl	5°het Θ 2° excycl	2° het Θ 2° excycl
1° hom L/R 4° 2° excycl	1°het L/R 2° 0	Φ L/R 4° 4° excycl
1° het L/R 4° 2° excycl	1° het L/R 2° 5° excycl	Φ L/R 3° 5° excycl

L fix

Φ L/R 1° 4° excycl	Φ L/R 2° 3° excycl	Φ L/R 1° 0
1° hom L/R 3° 4° excycl	Φ L/R 3° 2° excycl	1° het L/R 4° 4° excycl
1° het L/R 4° 5° excycl	2° het L/R 3° 6° excycl	2° het L/R 4° 5° excycl

R fix
nlsch

nrsch

4° het L/R 6° 3° excycl	4° het L/R 4° 2° excycl
1° het L/R 7° 4° excycl	2° het L/R 4° 4° excycl
1° hom L/R 9° 5° excycl	1° hom L/R 5° 4° excycl

L fix
nlsch

nrsch

1° het L/R 4° 3° excycl	1° het L/R 3° 1° excycl
1° het L/R 6° 4° excycl	1° het L/R 3° 4° excycl
1° het L/R 8° 6° excycl	1° het L/R 6° 4° excycl

Opmerking:

Notatie in graden.

Noteren als anders gemeten dan in 25 grad rechts-, links-, boven- of benedenblik.

32. BELL'S FENOMEEN

Notatie:

Bell's

Voorbeeld:

Bell's: aanw ODS

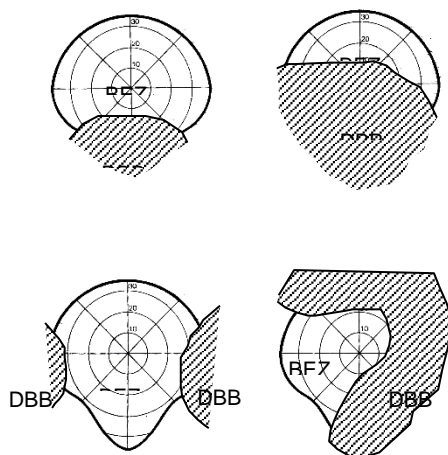
Bell's: afw OD

33. VELD VAN BINOCULAIR ENKELZIEN

Notatie:

Veld van BEZ

Voorbeeld:

Opmerking:

Noteren waarmee het veld van BEZ gemaakt is: Maddoxkruis, Goldman of Harmswand.

Gebruik de glaasjes van Bagolini indien het voor de patiënt moeilijk is om onderscheid te maken tussen dubbelbeelden en suppressie.

34. HERTEL

Notatie:

Hertel

Voorbeeld:

Hertel 18 < 110 > 16

35. NYSTAGMUS

Notatie:

Nyst

Voorbeeld:

Hor geconjugeerde ruknystagmus naar li. Amplitude matig/ frequentie gemiddeld (± 3 Hz)

Toename naar li, afname naar re

15 gr naar re: blijft geringe pendel over

Afname bij convergentie, neemt toe bij fix ook in ttc

OKN hor: niet opwekbaar/ vert verlaagd (zie OKN)

Hor geconjugeerde ruknystagmus naar li. Amplitude klein/ frequentie gemiddeld (3Hz)

Toename nli en nre

Nulzone in depressie en afname bij convergentie

Opmerking:

Type nystagmus noteren: pendel-, ruk- met snelle fase naar li of re, upbeat-, downbeat-, rotatoir-, rebound- en/of eindstandnystagmus.

Let op:

Frequentie (hoog, gemiddeld, laag of (x) Hz)

Amplitude (klein, matig, groot)

Nulzone, toename, afname

Omslagpunt

36. DUCTIES IN SYNOPTOFOOR/ DUCTIES MET MOTILITEITSMETER

Notatie:

Syn ducties/ ducties motiliteitsmeter

Voorbeeld:

Syn Ducties OD:

Abd: 5 grd

Add: 13 grd

Add: -10 grd

Elev: 12 grd

Depr: 20 grd

Ducties motiliteitsmeter OS:

Abd: -45 grd

Add: -7 grd (dus: ductie mogelijk tot 7 grd voor middellijn)

Elev: -12 grd (dus: ductie mogelijk tot 12 grd onder middellijn)

Depr: 56 grd

Opmerking:

Indien het oog tijdens de meting niet over de middellijn komt, dan het – teken gebruiken.

37. SYNOPTOFOOR

37.1 OBJECTIEVE HOEKMETING MET BEHULP VAN LICHTREFLEX

Notatie:

Syn obj LR

Voorbeeld:

Syn obj LR (fov pl) mec Rfix: -15 R/L 10

Syn obj LR (fov pl) Rfix: +4 gh

Syn obj LR (perif pl) Lfix: +3 R/L 2

Syn obj (perif pl) LR Rfix: -20 R/L 4

Opmerking:

Noteren welke plaatjes zijn gebruikt: foveolair/ foveaal of perifeer.

37.2 OBJECTIEVE HOEKMETING MET BEHULP VAN COVERTEST

Notatie:

Syn obj

Voorbeeld:

Syn obj (foveol) Lfix: -5 R/L 5

Syn obj (foveol pl) mec Rfix: -19 R/L 10

Syn obj (perif pl) mec Rfix: +5 L/R 5

Syn obj (perif pl) mec Lfix: -2 R/L 4

Syn obj (perif pl) zc Rfix: +7 gh en Lfix +12 R/L 5

Opmerking:

Noteer welke plaatjes zijn gebruikt: foveolair/ foveaal of perifeer.

37.3 SUBJECTIEVE HOEKMETING IN SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn subj

Voorbeeld:

Syn subj (foveol) Rfix: +2 gh gib

Syn subj (perif pl) mec Rfix: 0 gh mib

Syn subj (foveol) Lfix: kruist tussen +3 en +6

Syn subj (foveol) Lfix: saut op +3 gh

Opmerking:

Noteer welke plaatjes zijn gebruikt: foveolair/ foveaal of perifeer.

37.4 FUSIE IN DE SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn fusie

Voorbeeld:

Syn fusie hor (fov pl) zc: (1) -2 tot +20 (2) op subj hoek

Syn fusie vert (fov pl) zc: (2) L/R 2 tot R/L 4 (2) op subj hoek

Syn fusie hor (fov pl) mec: (2) -4 tot +5 (2) op subj hoek

Opmerking:

Indien nodig vermelden foveolaire suppressie of horror fusionis.

Noteer welke plaatjes zijn gebruikt: foveolair/ foveaal of perifeer.

37.5 SUPPRESSIE IN DE SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn suppr

Voorbeeld:

Syn suppr (perif pl) mec: (2) -4 tot +25 (2)

Syn suppr (fov pl) zc: (2) +5 tot +15 (2)

Opmerking:

Indien nodig vermelden op subjectieve hoek.

Indien nodig vermelden homonieme of heteronieme dubbelbeelden - of suppressiegebied.

37.6 STEREOSCOPISCH ZIEN IN DE SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn stereo

Voorbeeld:

Syn stereo: pos

Syn stereo: neg

37.7 CYCLO IN SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn cyclo

Voorbeeld:

Syn cyclo OD:

PS: 2 incyclo

20 nbov: 5 excyclo

20 nben: 12 excyclo

37.8 NABEELDEN IN SYNOPTOFOOR

Notatie:

Syn nabeelden

Voorbeeld:

Syn nabeelden: normale correspondentie

Syn nabeelden: abnormale correspondentie, hor streep voor OD

Syn nabeelden: ogen open suppr OS

Syn nabeelden: ogen dicht normale correspondentie

Syn nabeelden: suppr OD

Syn nabeelden: alt suppr

Opmerking:

Negatief nabeeld (ogen open), positief nabeeld (ogen dicht).

Aangeven welk oog op welk streepje heeft gefixeerd bij abnormale correspondentie. Eventueel aangeven of nabeelden homoniem of heteroniem worden aangegeven.

37.9 SYNOPTOFOOR TOTAAL

Notatie:

Syn

Obj LR (perif pl) mec Rfix: +15 R/L 3

Obj (foveol pl) mec Rfix: +11 R/L 3

Obj (foveol pl) mec Lfix: +16 R/L 3

Subj (fov pl) mec Rfix: +12 R/L 2 mib

Fusie hor (fov pl) mec: (1) +9 tot +20 (2) op subj hoek

Suppr hor (fov pl) mec: hom dbb (2) -2 tot +9 (1)

Stereo mec: pos

Nabeelden: neg suppr OD

Nabeelden: pos suppr OS

Ducties OD: abd -3 en OS: abd -4

Ducties OD: add +16 en OS: add +16

Ducties OD: elev 10 en OS: elev 5

Ducties OD: depr 25 en OS: depr 23

cyclo mec

OD PS: 2 incycl en OS PS: 1 incycl

OD 20 elev: 5 incycl en OS 20 nbov: 7 incycl

OD 20 depr: 3 excycl en OS 20 nben: 5 excycl

Opmerking:

Indien de ducties niet voorbij de middellijn komen, dit noteren.

38. SCHATTEN VAN DE CONVERGENTIE

38.1 VOLGCONVERGENTIE

Notatie:

Conv

Voorbeeld:

Conv mec: goed

Conv zc: 15 cm, OS wijkt, dbb

Conv mec: 10 cm OD wijkt, suppressie

Opmerking:

Aantal cm noteren gemeten vanaf de neus.

38.2 SPRINGCONVERGENTIE

Notatie:

Springconv

Voorbeeld:

Springconv mec 10 cm: goed/vlot

Springconv mec 20 cm: matig, traag OS wijkt

Springconv zc: matig, OD wijkt

Opmerking:

Let op: noteer de afstand van de pen tot de neus in cm waarop de test uitgevoerd is; dit is afhankelijk van de mate van convergeren.

38.3 STIPPELLAT

Notatie:

Stippellat

Voorbeeld:

Stippellat mec: tot 10 cm, OD wijkt

Stippellat zc: tot 12 cm, OS wijkt, diplopie

Stippellat mec: kruist niet door stip

Stippellat zc: komt tot stip 3

Opmerking:

Aantal cm/ stippen noteren gemeten vanaf de neus.

39. STEREOGRAMMEN

Notatie:

Stereogram

Voorbeeld:

Stereogram cirkels positieve fusionele convergentie en negatieve fusionele convergentie vlot.

40. R.A.F. BINOCULAR GAUGE

40.1 R.A.F. ACCOMMODATIE

Notatie:

RAF acc

Voorbeeld:

RAF acc mec OD: 12 dpt/ (x) jaar - lag 4D, OS: 15 dpt/ (x) jaar - lag 7D en

RAF acc zc ODS: 15 dpt/ (x) jaar - lag 7D

RAF acc zc OD: 6 dpt/ (x) jaar - lag D en OS: 6 dpt / (x) jaar – lag D

40.2 R.A.F. CONVERGENTIE

Notatie:

RAF conv

Voorbeeld:

RAF conv obj = subj: 10 cm OD wijkt, dbb

RAF conv subj: 17 cm OS wijkt, dbb. Obj: 19 cm OS wijkt suppr

41. AC/A RELATIE HETEROFORIE- EN GRADIËNT METHODE

Notatie:

AC/A relatie

Heteroforie-methode:

$$AC/A = PD + \frac{n-d}{D}$$

PD in cm

n = PCT dichtbij in dioptrieën

d = PCT afstand in dioptrieën

D = acc in dioptrieën gebaseerd op de reciproque waarde van de fixatie-afstand dichtbij

Eso = (+) en exo = (-)

Voorbeeld:

Emmetrope patiënt

PD: 60 mm

n = + 40

d = + 22 op 33 cm (D=3)

$$AC/A = 6.0 + \frac{(+40 - (+)22}{3} = 12 \quad AC/A = 12:1$$

Emmetrope patiënt:

PD: 60 mm

n = -20

d = -5 op 33 cm (D = 3)

$$AC/A = 6.0 + \frac{(-20) - (-5)}{3} = 6 + -15/3 = 6-5 = 1 \quad AC/A = 1:1$$

Gradiënt-methode:

Bij negatieve glazen (op 6 m uitvoeren):

$$AC/A = \frac{(+L) - (-L)}{D}$$

Bij positieve glazen (op 33 cm uitvoeren):

$$AC/A = \frac{(-L) - (+L)}{D}$$

+L = hoek met lenzen

-L = hoek zonder lenzen

D = sterkte van de lens die gebruikt is

Voorbeeld:

Emmetrope patiënt

Exoforie 10° op afstand

Met een additie van -3 voor elk oog ontstaat een esoforie van 5°

$$AC/A = \frac{(+5) - (-10)}{3} = 5 \quad AC/A = 5:1$$

42. FLIPPERS

Notatie:

Flippers

Voorbeeld:

Flippers S +/- 2.00: 12 cycl/ min

Flippers 2° BN/6° BT: 8 cycl/ min

Opmerkingen:

Prisma flippers op 5 of 6 meter, indien dit niet haalbaar is dan afstand verkorten.

43. DREIGKNIP REFLEX

Notatie:

Dreigknip-reflex

Voorbeeld:

Dreigknip reflex: ODS aanw

Dreigknip reflex: OD afw/ OS aanw

44. VISUEEL GESTUURD GRIJPVERMOGEN

Notatie:

Grijpreflex

Voorbeeld:

Grijpreflex OD: aanw candybeads OS lukt niet

Grijpreflex ODS: candybeads onbetrouwbaar

45. FIXATIEBEOORDELING MET BEHULP VAN EEN OBJECT

Notatie:

(Mon) volgbew

Voorbeeld:

Fix obj OD: stabiel, geen protest bij afdekken, volgbew soepel

Fix obj OS: zoekende fixatie, protest bij afdekken OD

Fix obj ODS: volgbew niet soepel, onbetrouwbaar

46. DETECTIE KLEINE OBJECTEN

Notatie:

Detectie kl obj

Voorbeeld:

Detectie kl obj zc: pakt niet candybeats met doorsnede van 1 mm.

Detectie kl obj mec: pakt wel witte knikers doorsnede van 1 cm van een witte achtergrond.

Opmerking:

De soort/ kleur en maat van het object aangeven.

Als de kijkafstand afwijkt van 30 cm dan dit noteren

47. OPTOKINETISCHE NYSTAGMUS MET CONTRASTKAART/ ROTATING DRUM

Notatie:

OKN

Voorbeeld:

OKN hor: aanw ODS, CW = CCW

OKN hor: aanw OD, NT = TN

OKN vert: afw

Opmerking:

TN is van temporaal naar nasaal, NT is van nasaal naar temporaal.

Eerst binoculair testen en daarna monoculair. De ontwikkeling van het systeem is normaal als de reflex symmetrisch is.

CW of CCW (clockwise of counter clockwise), alleen binoculair noteren.

48. CATFORD DRUM

Notatie:

Catford drum

Voorbeeld:

Catford drum ODS mec: vert 9/12

Catford drum OD mec: hor 6/12

49. STYCAR GRADED BALLS

Notatie:

Stycar balls

Voorbeeld:

VODS 50 cm ODS zc: 0.62 cm Stycar balls

VOD 1 m mec: 0.84 Stycarr balls

VOS 50 cm zc: 0.84 cm Stycarr balls, onbetrouwbaar

Opmerking:

Uitvoerbaar op 50 cm, 1 m en 3 m.

Diameter van de ballen in cm noteren.

50. STYCAR-MINIATUURTJES

Notatie:

Stycar miniatuurtjes

Voorbeeld:

VODS 1 m mec: herkent 6/6 Stycar miniatuurtjes

VOS 50 cm: herkent 6/10 Stycar miniatuurtjes

51. TELLER ACUITY CARDS

Notatie:

TAC

Voorbeeld:

VOD 55 cm mec: 0,64 cycl/ cm TAC, komt overeen met (x) mnd

VODS ODS zc: 84 cm 3.6 cycl/ degr TAC

Opmerking:

Er zijn verschillende onderzoek-afstanden mogelijk. Geadviseerd wordt: jonger dan 1 jaar op 38 cm, ouder dan 1 jaar op 55 cm en vanaf 4-5 jaar op 84 cm.

52. CARDIFF

Notatie:

Cardiff

Voorbeeld:

VOD 50 cm zc: 0,125 Cardiff

VOS 1 m mec: 6/48 Cardiff

53. SCREENTEST

Notatie:

Screentest

Voorbeeld:

VOD mec: LP+ of -

VODS mec: 3/300

VOS zc: 1/60

54. COGNITIEVE VISUSTESTEN

Notatie:

E'

Kay pictures/ KP

LH

Landolt

Lett

STYCAR lett

Cijf

APK

Leontientje

Voorbeeld:

VOD 40 cm mec: 0,6+ lin 1,0 ang LH
VOD zc: 0,24 lin, sten 0,72 E' proj
VOS mec: 0,4 lin, sten 0,65 Landolt
VOS mec: 5/5 lin lett LED scherm
VODS 30 cm mec: N 3.2 Leontientje
VOD zc: 3/10 lin, 5/10 ang APK, onbetrouwbaar
VOS mec: < 0.5 lin (gemeten op 3 m), sten 0.6 Landolt

Opmerking:

Extra noteren:

De afstand waarop gemeten is, als deze afwijkt van de afstand waarvoor de kaart bedoeld is.

Type kaart (soort), projector of LED scherm

Een (+) voor enkele optotypen meer dan de genoteerde visusregel en een (-) voor enkele optotypen minder dan de genoteerde visusregel.

De Logmar-visus.

Indien een matchkaart wordt gebruikt.

Indien patiënt een bril heeft: mec of zc (bij geen bril dan is zc overbodig).

55. CONTRASTGEVOELIGHEIDSTESTEN

Notatie:

Contrastgevoeligheid

Voorbeeld:

Contrastgevoeligheid: goed (Hiding Heidi 1,25% op 1 meter)

Contrastgevoeligheid: ernstig verlaagd (Gecko 7)

Contrastgevoeligheid: ernstig verlaagd (VIP 0,20 logCS)

Opmerking:

Noteer goed tot ernstig verlaagd.

Tussen haakjes extra informatie (meetmethode, score, meetafstand).

Zie bijlage 2: 'Interpretatie uitslagen contrastgevoeligheid'.

56. KLEURZIENTESTEN

56.1 ISHIHARA

Notatie:

Ishihara

Voorbeeld:

Ishihara ODS: 14/17, milde protanomalie

Opmerking:

Noteer het aantal goede platen als noemer van de breuk en het totaal aantal platen van de test als deler.

Noteer de conclusie: ga/ mild/ sterk deuteranomalie of ga/mild/sterk protanomalie.

56.2 15 HUE-TEST

Notatie:

15 Hue (bijlage 3)

Voorbeeld:

15 Hue ODS zc: deuteranomalie

15 HUE OD mec: normaal

15 HUE OS zc: tritanomalie

Opmerking:

Noteer de conclusie: normaal/ protanomalie/ deuteranomalie/ tritanomalie.

56.3 100 HUE-TEST

Notatie:

100 Hue (bijlage 4)

Voorbeeld:

100 Hue OD zc: normaal

100 Hue OS zc: tritanomalie

Opmerking:

Noteer de conclusie: normaal/ protanomalie/ deuteranomalie/ tritanomalie.

56.4 HRR KLEURENTEST

Notatie:

HRR

Voorbeeld:

HRR OD mec: normaal

HRR OS mec: Blauw/Geel defect

HRR OD zc: Rood/Groen defect mild

HRR OS zc: Rood/Groen defect medium

HRR OD/S mec: Rood/Groen defect sterk

Opmerking:

Noteren matchen/ benoemen en conclusie.

Indien geen formulier wordt gebruikt dan nummers uitschrijven.

56.5 COLORVISION TESTING MADE EASY

Notatie:

Color Vision made easy (bijlage 5)

Voorbeeld:

Color Vision made easy mec: t/m 9

Color Vision made easy : neg

Of formulier invullen (bijlage 5)

57. SUBJECTIEVE REFRACTIE

Notatie:

Subj refr

Voorbeeld:

Subj refr VOD: 1,2 met S+4,0

Subj refr VOS: 1,25 met S-2,5=C-2,0x45

Subj refr VOD: 0.8 met S+4.0=C-0.5x98

Opmerking:

Zie voor verdere notatie visus: visustesten.

58. SKIASCOPIE

58.1 STATISCHE SKIASCOPIE

Notatie:

Skia

Voorbeeld:

1% cyclo : OD S-2.00=C-3.25 as 90 en OS S+5.00=C-0.25x80

1% cyclo + 1% tropi (40 min): OD S+9.50 en OS S+10,5=C-1.0x165

Opmerking:

Noteer of de gevonden sterkte met of zonder cycloplegie gemeten is en welke druppel gebruikt is.

Indien afwijkend van de richtlijn dan de inwerktijd apart benoemen.

58.2 DYNAMISCHE SKIASCOPIE

Notatie:

Dynamische skia

Voorbeeld:

Dynamische skia Nott mec: 2 dpt lag

Dynamische skia Mem mec: 4 dpt lag

Dynamische skia gemodificeerde Nott mec 25 cm: lag 1 dpt

Opmerking:

Let op: noteer welke uitvoering gebruikt is: MEM/ Nott/ gemodificeerde Nott of Push-up
Nott: verschil tussen accommodatie-vraag (op 25 cm = 4 D) en skiascoop is de lag of lead.
Mem: de sterkte van het glaasje is het aantal dioptrieën lag of lead.
Gemodificeerde nott: gebruik meetlat/ RAF/ DS bar op 25 cm. Verschil tussen de accommodatie-vraag (op 25 cm = 4 dpt) en de skiascoop is lag of lead, dus stel op 33 cm flits: 3 D, dus 1 dpt hypoaccommodatie.
Alleen een oog vermelden als er een verschil is tussen beide ogen.

59. AUTOMATISCHE REFRACTOMETER

Notatie:

AR

Voorbeeld:

AR in cycloplegie (1% cyclo): OD S-2,25 en OS S +1,25 C -3,5 as 34
AR zonder cycloplegie: OD S-3.0 en OS S-1.50

Opmerking:

Noteer of er met of zonder cycloplegie gemeten is en welke druppels er toegediend zijn. Indien de inwerktijd afwijkt van de richtlijn, deze noteren.

60. VISUSCOPIE

Notatie:

Visuscopie

Voorbeeld:

Visuscopie OD: centraal vast, OS: zoekende fixatie
Visuscopie OD: parafoveol temp boven nystagmoïd, OS: centraal vast

Opmerking:

Noteer plaats (centraal/ parafoveolair/ parafoveaal/ perifeer/ papillair/ geen fixatie/ zoekende fixatie).

Noteer kwadrant: nasaal boven/ temp boven/ nasaal onder/ temp onder.

Noteer of de fixatie vast/ onvast is, nystagmoïd of geen fixatie.

(Eventueel kan bijlage 6 gebruikt worden)

61. DONDERS GEZICHTSVELD

Notatie:

Donders

Voorbeeld:

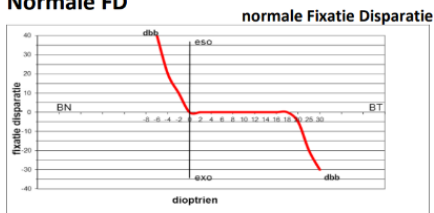
Donders OD: g.a.

Donders OS: uitval inferior, hemianopsie rechts, randanopsie

Donders ODS: hemianopsie rechts, randanopsie

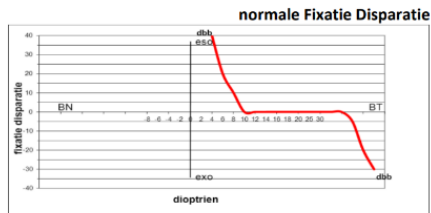
BIJLAGE I: FD-CURVE

Normale FD

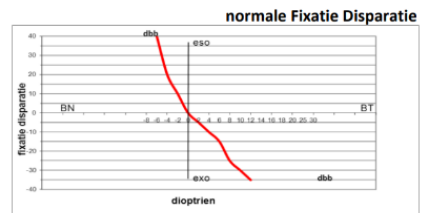
- geen disparatie
- normale Fixatie Disparatie
- normale motorische fusie

Klachten: niet passend bij normale curve
Beleid: kan als reguliere orthoptische patiënt behandeld worden

- homonieme diplopie
- normale Fixatie Disparatie
- normale motorische fusie

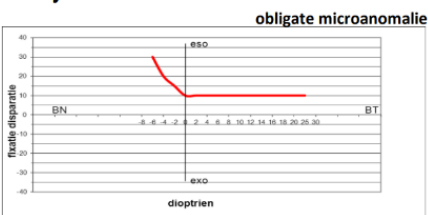
Klachten: intermitterende diplopie
Beleid: prisma, operatie
Prognose: afh. van klachten, kans op recidief klein

- geen disparatie
- normale Fixatie Disparatie
- verminderde motorische fusie

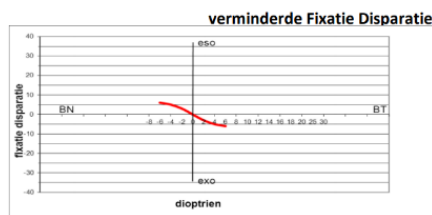
Klachten: hoofdpijn, asthenope klachten, diplopie
Beleid: conv. oefeningen, flippers (acc / prisma)
Prognose: verbetering mot. fusie, afname klachten

Afwijkende FD

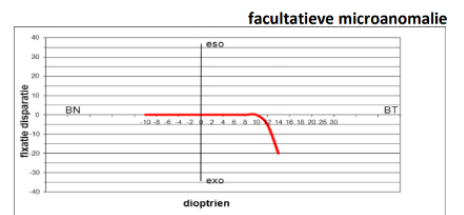
- grote esodisparatie
- obligate microanomalie met aanwezige eso disparatie
- normale motorische fusie

Klachten: onrustig beeld, moeite met focussen
Beleid: refractie optimaliseren, leesadditie
Prognose: niet volledig klachtenvrij

- geen disparatie
- verminderde Fixatie Disparatie
- verminderde motorische fusie

Klachten: onrustig beeld, moeite met focussen
Beleid: refractie optimaliseren, oefeningen, leesadditie
Prognose: niet volledig klachtenvrij

- geen disparatie
- facultatieve microanomalie met aanwezige exodispariteit
- normale motorische fusie

Klachten: onrustig beeld, moeite met focussen
Beleid: refractie optimaliseren, leesadditie
Prognose: niet volledig klachtenvrij

BIJLAGE II: Interpretatie contrastgevoeligheid

Waar over contrasten en contrastgevoeligheden wordt gesproken wordt de contrastdefinitie volgens **Michelson** gevolgd.

Hiding Heidi

Opmerking:

Gezien de onnauwkeurigheid van de test wordt de drempelcontrastwaarde **niet** omgerekend naar logCS waarden.

10M LH flipchart (symbolen of letters)

(Wanneer gebruikt tussen 0,5 m en 3 m, corresponderend met 1,5 tot 9 cycles/degree, is midden tot laaggebied.)

Contrast	logCS	
1,2%	1,9	Normaal
2,5%	1,6	Randnormaal
5%	1,3	Gering verlaagd
10%	1,0	Matig verlaagd
25%	0,6	Ernstig verlaagd

Op 1 meter (idem op 0,5m)	
1,25%	Goed
2,5%	Goed
5%	Redelijk
10%	Matig
25%	Slecht
100%	Slecht

Cardiff contrast test

Card	Picture	Contrast	CS	logC	
S	Mate van verlaging				
A	House	46%	2,17	0,34	Zeer ernstig verlaagd
B	Train	32%	3,13	0,49	Zeer ernstig verlaagd
C	Boat	22%	4,55	0,66	Ernstig verlaagd
D	Duck	16%	6,25	0,80	Ernstig verlaagd
E	Train	12%	8,33	0,92	Matig verlaagd
F	Car	8%	12,50	1,10	Matig verlaagd
G	Fish	6%	16,67	1,22	Gering verlaagd
H	Boat	4%	25,00	1,40	Gering verlaagd
I	Duck	3%	33,33	1,52	Randnormaal
J	House	2%	50,00	1,70	Randnormaal
K	Car	1,5%	66,67	1,82	Normaal
L	Train	1%	100,00	2,00	Normaal

Vistech

NB: Eindscore is gemiddelde van score rij A en score rij B

(*) Als score rij B beduidend lager (verschil van 2) dan score rij A en VODS < 0.10, dan wordt eindscore is score rij A (want dan lage score B veroorzaakt door lage visus).

Vistech score (A+B)/2 (*)	Mate
6	Normaal
5	Randnormaal
4	Gering verlaagd
3	Matig verlaagd
2	Ernstig verlaagd
1	Zeer ernstig verlaagd
0	Geen score te bepalen

Gecko (papier)

NB: logCS geïdealiseerd, meer varianten van Gecko in omloop.

Inmiddels verouderd. Gecko-VIP verdient de voorkeur

Score	logCS	Mate
1	0,20	Geen score te bepalen
2	0,20	Geen score te bepalen
3	0,20	Geen score te bepalen
4	0,30	Zeer ernstig verlaagd
5	0,45	Zeer ernstig verlaagd
6	0,60	Ernstig verlaagd
7	0,75	Ernstig verlaagd
8	0,90	Matig verlaagd
9	1,05	Matig verlaagd
10	1,20	Gering verlaagd
11	1,35	Gering verlaagd
12	1,50	Randnormaal
13	1,65	Randnormaal
14	1,80	Normaal
15	1,95	Normaal
16	2,10	Normaal

Bron: Notatie van vakinhoudelijke metingen en observaties Oogheelkundige disciplines Bartiméus (2013).

BIJLAGE III: Kleurzien 15 Hue

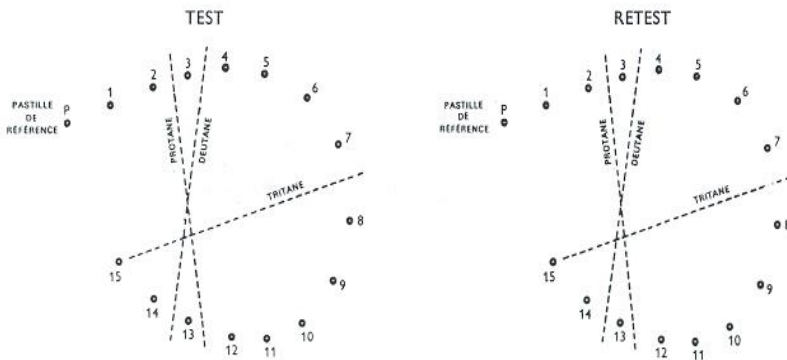
TEST DICHOTOMIQUE de FARNSWORTH pour la Cécité des Couleurs - Série D-15

NOM ..... Âge ..... Date ..... N° .....
Lieu d'examen ..... Examineur .....

ANALYSE DICHOTOMIQUE			
Type	Axe de Confusion		
PROTANE	(ROUGE - bleu vert)	☐	RÉUSSITE ☐
DEUTANE	(VERT - rouge pourpre)	☐	
TRITANE	(VIOLET - jaune vert)	☐	ÉCHEC ☐

Test : Ordre donné par le sujet — — — — — 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Retest : Ordre donné par le sujet — — — — —

LES ÉDITIONS DU CENTRE DE PSYCHOLOGIE APPLIQUÉE, 48, Avenue Victor-Hugo, 75 - PARIS - 16*. Tél. 553-50-51.
Copyright 1955 by Centre de Psychologie Appliquée — TOUS DROITS RÉSERVÉS — Dépôt légal: 3e trim. 1955; Edit. n° 157.

BIJLAGE IV: Kleurzien 100 Hue

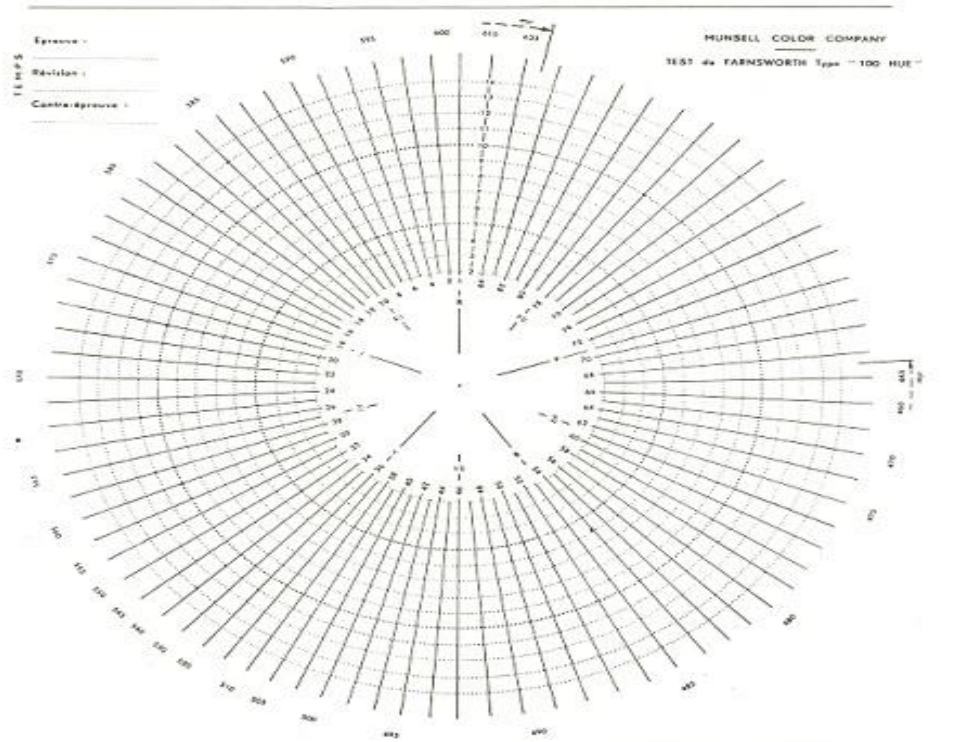
TEST DE FARNSWORTH 100 HUE

Nom _____ Age _____ Date _____

85	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42		
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63		
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84		

Epreuve : _____
 Révision : _____
 Contre-épreuve : _____

MUNSELL COLOR COMPANY
TEST de FARNSWORTH Type "100 HUE"

REF 12-36 97

LUNEAU OPHTALMOLOGIE - B.P. 232 - 28001 CHARTRES CEDEX

BIJLAGE V: Kleurzien ColorVision Testing made easy

"OK" TO MAKE PHOTOCOPIES.

Color Vision Testing Made Easy ® By Dr. T. L. Waggoner

Name: _____ Date: _____
 I.D.#: _____ Age: _____

② "Second Try Optional"

① Ask: Please tell me what objects you see on each of these cards.   ② If they failed the first attempt, throw out the score and repeat the test.

Card No.	Normal Color Vision	Deficient Color Vision	Normal Color Vision	Deficient Color Vision
1	○□	□	○□	□
2	○☆	☆	○☆	☆
3	□○	○	□○	○
4	○□	○	○□	○
5	□○	○	□○	○
6	□○	□	□○	□
7	○□	Nothing	○□	Nothing
8	○☆□	Nothing	○☆□	Nothing
9	☆○	Nothing	☆○	Nothing

To pass, they must correctly identify eight of nine cards the first try or nine out of nine cards the second try. The time limit is **three** seconds per card.   Pass Fail Questionable

③ Ask: Please tell me what object you see on each of these cards. Do you see a dog, boat, house, car or nothing?

	Normal Color Vision	Deficient Color Vision	Comment
"A"	Boat	Nothing	
"B"	House	Nothing	
"C"	Dog	Nothing	

To pass, they must correctly identify **all** three cards. The time limit is **three** seconds per card.   Pass Fail Questionable

©

Goodlite Company, 1155 Jansen Farm Drive, Elgin, IL 60123
 Voice: 1-800-326-3860 Fax: 1-888-362-2576 E-mail: info@good-lite.com

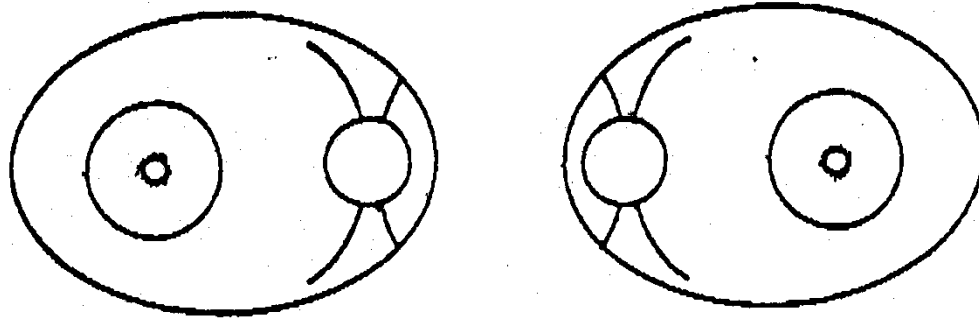
BIJLAGE VI: Visuscopie/ Fundoscopie

Fundus OD/OS

Beschrijving: Papil CD

Uiterlijk

Bijzonderheden

Beschrijf:

C/D ratio

Uiterlijk disc en rand

Bloedvaten

Macula/ fovea

Foveale reflex wel/ niet aanwezig

Bijzonderheden

AFKORTINGENLIJST

Aanw:	aanwezig
Abd:	abductie
AC/A:	accommodatieve convergentie/ accommodatie
Acc:	accommodatie
ACT:	alternerende covertest
Add:	adductie
Additie/ leesadd of la:	(lees-) additie
Afst:	afstand
Afw:	afwezig
Al:	algemene indruk
Alt:	alternerend
Alg:	algemeen
Ambl:	amblyopie
Ang:	angulair
A.P.:	antero-positie
APK:	Amsterdamse plaatjeskaart
APCT:	alternerende prismacovertest
ARC:	abnormale retina-correspondentie
ARL:	abnormale reciproke lokalisatie
AR:	automatische refractometer
Asym:	asymmetrisch
Bas Ben/ Bben:	Basis Beneden
Bas Bov/ Bbov:	Basis Boven
Bas Temp/ BT:	Basis Temporaal
Bas Nas/ BN:	Basis Nasaal
Bag:	Bagolini
Bdz:	beiderzijds
Bep:	beperking
Bew:	beweging
BEZ:	binoculair enkelzien
Bgmin/ ':	boogminuten
Bgsec/ ":	boogseconden
Bielsch:	Bielschowsky head tilt test
Bilat/bil:	bilateraal
Bin:	binoculair
Bj:	Bjerrum
Cyl/C:	cilindersterkte

CCW:	counter clock wise
C/D ratio:	cup/disc ratio
Centr:	centraal
Cirk/C:	cirkels
Cijf:	cijferkaart/ cijfers projector
Cl:	contactlens
cong nyst:	congenitale nystagmus
Conv:	convergentie
CT d/v:	covertest dichtbij/afstand
CT 30 cm/ 6 m:	covertest 30 centimeter/ 6 meter
CW:	clock wise
Cycl:	cycles
d:	afstand visusopname
D:	grootte optotype
Dbb:	dubbelbeelden
Dbz:	dubbelzijdig
Decomp:	decompensatie
degr/ °:	graden
Depr:	depressie
Dipl:	diplopie
Diss:	dissociëren/ dissociatie
Div:	divergent
Dom:	dominant/dominantie
Dpt:	dioptrie
DHD:	dissociated horizontal deviation
DVD:	dissociated vertical deviation
EF:	esoforie
E(T)/ intermit esotr:	intermitterende esotropie
Elev:	elevatie
Esof:	esoforie
Esotr:	esotropie
ET:	esotropie
Exc:	excentrisch
Excyclof:	excycloforie
Excyclotr:	excyclotropie
Exof:	exoforie
Exotr:	exotropie
FD:	fixatie disparatie
FDT:	four dot test
Fix:	fixatie

Fov:	foveaal
Foveol:	foveolair
Fr/ ^:	fresnel prisma
Freq:	frequentie
Ga:	geen afwijkingen
Gb:	geen bijzonderheden
Gev:	gevoeligheid
Gib:	geen instelbeweging
Gl:	glazen
Gr:	groot (>15 grad en ≤ 30 grad)
Grd:	graden
HARC:	harmonische abnormale retina correspondentie
Het:	heteroniem
Hfe:	houdt fixatie even
Hfg:	houdt fixatie goed
Hfn:	houdt fixatie niet
Hom:	homoniem
Hoogst:	hoogstand
Hor:	horizontaal
Hyperf:	hyperforie
Hypof:	hypoforie
Hypertr:	hypertropie
Hypotr:	hypotropie
Hz:	hertz
Incylof:	incycloforie
Incylotr:	incyclotropie
Indic:	indicatie
Inf:	inferior/inferiores
Interm:	intermitterend
Kant:	kanteling
Keratom:	keratometer
Kl:	klein (>3° en ≤ 7°)
Li:	links
Laagst:	laagstand
Lat:	lateraal /latent /lateralis
Lea H/LH:	Lea Hyvarinen
Lett:	letterkaart/ letters projector
Lfix/ LF:	links fixatie
LH/ LHF:	linkshyperforie
LHT:	linkshypertropie

Li:	lichtjes
Lidspl:	lidspleet
Lin:	lineair
LN:	latente nystagmus
LP:	lichtperceptie
LR:	lichtreflex
L/R:	linkshypertropie
Li:	linker/ links
Li sch:	linkerschouder
Mac:	maculair
MDR:	Maddox double rod
maddoxgl/ madgl:	maddoxglas
Manif:	manifest
Mat:	matig (>7° en ≤15°)
Max:	maximaal
Mc:	met correctie
Mcl:	met contactlens
Mec:	met eigen correctie
Me^c:	met eigen prismacorrectie
Mib:	met instelbeweging
Min:	minimaal
MLN:	manifest latente nystagmus
mm:	met moeite
Mttc:	met torticollis
Mon:	monoculair
Mot:	motiliteit
Mttc:	met torticollis
Mydr:	mydriasis
Nben:	naar beneden
Nbov:	naar boven
Nas:	nasaal
Neg:	negatief
Nli:	naar links
Nli ben:	naar linksbeneden
nli bov:	naar linksboven
nli sch:	naar linkerschouder
NPA:	near point of accommodation
NPC:	near point of convergence
Nre:	naar rechts
Nre ben:	naar rechtsbeneden

Nre bov:	naar rechtsboven
NRC:	normale retina correspondentie
NRL:	normale reciproke lokalisatie
Nre sch:	naar rechterschouder
Nas naar Temp:	van nasaal naar temporaal
Ntb:	niet te bepalen
Nyst:	nystagmus
Obj:	objectief/ object
Occl:	occlusie
OD:	oculus dexter/ rechter oog
ODS:	oculus dexter + oculus sinister/ beide ogen
OKN:	optokinetische nystagmus
Oogbew:	oogbewegingen
OPT:	omgekeerde prismatest
OS:	oculus sinister
Parafov:	parafoveaal
Parafoveol:	parafoveolair
Paramac:	paramaculair
Pat:	patiënt
PAT:	Prisma-adaptatietest
PCT:	prisma-covertest
PLR:	prisma-lichtreflex
Ph:	pinhole
PD:	pupillary distance
Perif:	perifeer
PERRLA:	Pupils equal, round and reactive to light and accommodation
PI:	plaatjes
PLR:	prisma lichtreflex
Pos:	positief
Proj:	projectie
PS:	primaire stand
PT:	15^ prismatest
4^PT:	4^ prismatest
Re:	rechts
Rad:	radius
RAPD:	relative afferent pupillary defect
Re:	rechter/rechts
Refr:	refractie
Rfix/ RF:	rechts fixatie
RH/ RHF:	rechtshyperforie

RHT:	rechtshypertropie
R/L:	rechtshypertropie
Re sch:	rechterschouder
Rot:	rotatoir
RVD:	reële verticale deviatie
S:	sferische waarde
Sac:	saccade
Scr:	screening
Sch:	schouder
SI:	super impositie
Skia:	skiascopie
SP:	simultaan perceptie
Sp:	spoor ($\leq 3^\circ$)
SPCT:	simultaan prisma covertest
Spl:	spleetlamp
Sten op:	stenopeïsche opening
Strab:	strabismus
Subj:	subjectief
Sup:	Superior/superiores
Suppr:	suppressie
Sym:	symmetrisch
Syn:	synoptofoor
TAC:	Teller acuity cards
Temp:	temporaal
Temp naar Nas:	van temporaal naar nasaal
Ttc:	torticollis
Unilat:	unilateral
VCST:	Vistech Contrast Sensitivity test
VEP:	visual evoked potential
VER:	visual evoked respons
Vert:	verticaal
VOD:	visus oculus dexter/ visus rechteroog
VODS:	visus oculus dexter en oculus sinister/ visus beide ogen
VOR:	vestibulo-oculaire reflex
VOS:	visus oculus sinister/ visus linkeroog
Vztb:	voor zover te bepalen/ beoordelen
XF:	exoforie
XT:	exotropie
X(T):	intermitterende exotropie
Zc:	zonder correctie

Zcl: zonder contactlens
Zgr: zeer groot (>30°)
Gh: zonder hoogte
Zttc: zonder torticollis